

Att tala är silver, och skriva ger guld

SFV är med och väljer ut vinnarna i vårens uppsatstävling

Fotograf: Rabbe Sandelin

*Tinge-linge-later, tennsoldater,
blymatrosor, bum-bum-bum*

Fröken i den lilla svenskspråkiga lekskolan viftar energiskt med pekpinnen i takt med ramsans rytmer.

*Se till höger, se till vänster,
Hela regimentet vänder om.*

Barnens röstvolym ökar i takt med pinnens sving. Min väninna Kristina beskriver händelsens förlopp. Hon kommer från en finskspråkig familj, gick i svenskspråkig lekskola och innehar ett outtömligt förråd av svenska barnramsor. Kristina kan ännu i denna dag återge den populära lilla barnvisan Tinge-linge-later som rinnande vatten. Den sitter fastsvetsad i hennes minne för alltid och hon har ingen svårighet alls att när som helst rabbla upp den igen.

Då Kristina och jag var unga och gick i skola, lärde man sig språk stegvis, en klass och ett nytt språk. I bästa fall. På den tiden ansåg man att barn skulle lära sig ett språk i taget för att inte bli förvirrade. Flera språk rymdes helt enkelt inte i ett litet barns huvud på samma gång. I familjer med föräldrar med var sitt modersmål, talades vanligtvis enbart det ena språket. Intressant att tänka, att den ena föräldern avstod från att använda sitt eget språk. Jag undrar hur det kändes för hen?

Idag är det annorlunda. I många familjer talas det två språk redan från början och inte sällan kommer föräldrarna dessutom från ett annat land än Finland. Och kanske språket de talar där hemma blir ett tredje, ett som båda har gemensamt. Många barn är trespråkiga redan vid treårsålder. I dagis och i skolan kommer de i kontakt med ytterligare ett språk, det som antagligen blir det dominerande i barnets sociala umgänge med kompisar och skolkamrater. Därför är det enbart naturligt att våra ungdomar av idag, millennium-generationen, obehindrat skiftar från språk till språk och ser världen som sitt globala arbetsfält.

Hur påverkar då flerspråkigheten själva användningen av språket? Kan ett flerspråkigt barn någonsin lära sig ett språk ordentligt eller blir det ett mischmasch, ett sammelsurium av hybrider och ordkombinationer? Där spelar läsandet en stor roll. Ju mer man läser, desto mer lär man sig och ordförrådet växer i takt med böckernas svårighetsgrad. Och hur påverkar tvåspråkigheten individens sätt att skriva? Ibland kan märkliga, men inte felaktiga, meningsbyggnader förekomma och ovanliga ord göra sig påtagliga. I det svenska språket kan stavningen vara besvärlig, för att inte tala om det där med ”en” eller ”ett” ... Och när ska substantivet stå i bestämd form och när inte?

Att tala och skriva väl kommer med modersmjölken och präglar var och ens språkbruk genom livet. Därför kan det ta en längre tid för en person än för en annan, att få ihop till en text. Den ena filar och vrider och vänder på orden och verkar endast stampa på stället, medan den andra bara sätter sig ner och – simsalabim – texten är där! Betyder det, att skrivandet sker per automatik enbart för den som skriver på sitt modersmål? Det är sannerligen inte så enkelt att försöka få ihop till en läsbar och lättläst text, vare sig på sitt eget modersmål eller på ett främmande språk. Och då menar jag inte lättläst i bemärkelsen enkel, ordfattig och fantasilös, utan en text som flyter på och bildar ett med läsoplevelsen. Att försöka variera meningarnas längd och uppbyggnad, använda synonymer och få orden att bli en del av berättelsen.

I år ordnar Svensklärarna i Finland r.f. en uppsatstävling i svenska för årskurserna 2 i gymnasiet och årskurserna 6 och 9 i grundskolan. Årskursen 2 i gymnasiet och årskursen 9 i grundskolan har både en lång och medellång skrivserie. SFV har äran att få välja ut de tre bästa bidragen i medellång svenska i årskurs 2 – ett uppdrag vi mottar med stor glädje och förväntan. Över 100 skolor runt om i Finland deltar, så den geografiska spridningen är bred. Vinnarbidragen belönas med pris av olika slag och själva prisutdelningen äger rum i maj

Ett barn ifrågasätter inte *varför* hen ska lära sig ett språk eller vad för *nytta* hen kan ha av det senare i livet. Det är leken tillsammans med de andra barnen som bildar grunden till den språkliga utvecklingen.

Svenska folkskolans
vänner

i SFV:s utrymmen i Helsingfors. SFV är helhjärtat med och uppmuntrar till denna insats, som befrämjar svenskan och förhoppningsvis bidrar till ett ökat intresse för det svenska språket på många håll i landet. Det blir ett trevligt adjö till läsåret som närmar sig sitt slut – med siktet inställt på sommarlovet's sorglösa dagar.

Jag tror fullt och fast att inläringen av ett språk ska ske på otvungna och sorglösa grunder. Ett barn ifrågasätter heller inte *varför* hen ska lära sig ett språk eller vad för

nytta hen kan ha av det senare i livet. Det är leken tillsammans med de andra barnen i klassrummet, på skolgården eller på bollplan som bildar grunden till den språkliga utvecklingen. Språket är sedan endast ett medel till kontakt, ett verktyg som man har nytta av livet ut.

Därför är det viktigt att vi lär oss våra ramsor.

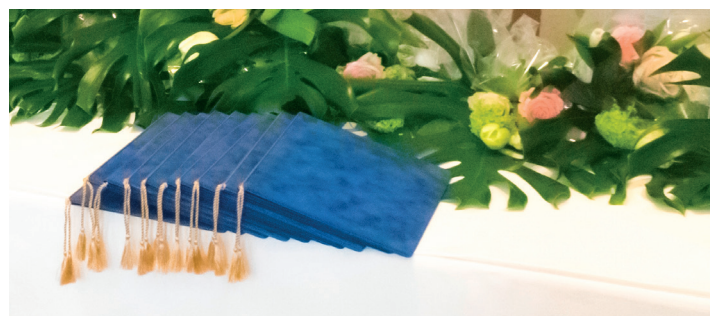
*En blå bil for över Brändö bro,
ett av hjulen trilla' bort. ■*

Vem får Christoffer Grönholms pris och svenskläraryrskänningarna?

SFV:s pris och medaljer delas traditionsenligt ut på föreningens vår- och utdelningsfest, som vi streamar live den 29.3.2017 kl 12 på www.sfv.fi.

Christoffer Grönholms pris, 10 000 euro, instiftades av SFV:s styrelse 2012, och delas ut som ett kulturpris till en lärare som undervisar i svenska i en finskspråkig läroinrättning.

Svenskläraryrskänningen (5–10 stycken á 5000 euro) delas ut till i finska utbildningsenheter verksamma lärare, som inspirerat och motiverat sina elever eller studerande till studier i svenska, ökat kunskaper och intresse för de nordiska länderna, nordisk gemenskap och samarbete, eller främjat samarbete mellan svensklärare inom olika nätverk för att utveckla undervisning, läromaterial, utbildning eller fortbildning. Mottagarna av Svenskläraryrskänningarna nomineras årligen i december, av medlemmarna i Svenskläraryrskänningarna i Finland rf.

Kom med och stöd SFV:s verksamhet!

Som medlem i SFV:s understödsförening får du tidningen **SFV-magasinet** och årsboken **SFV-kalendern** hemsända, och som ny medlem även en bok ur **SFV:s skriftserie**. En extra förmån är rabatten i Schildts & Söderströms butik i Helsingfors och i nätbutiken. Lättast blir du medlem genom att fylla i blanketten på sfv.fi.

Årsavgiften är endast 15 euro!

